

УДК: 615.11: 614.27:346.544.6(477)

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ВИТРАТ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ОРГАНІЗАЦІЄЮ НАДАННЯ НАСЕЛЕННЮ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ В КРАЇНАХ ОЕСД

Терещенко Л.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

lyubov.ter2017@gmail.com

В організації ефективної роботи системи охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення важливого значення набувають питання об'єктивного та науково обґрунтованого прогнозу відповідних витрат. Зазначене й обумовило основний напрямок наших досліджень.

Мета дослідження – аналіз результатів прогнозування витрат, які пов'язані з організацією медичної та фармацевтичної допомоги у різних країнах світу. Об'єктом досліджень стали відповідні дані за країнами, що представлені у складі «Organisation for Economic Cooperation and Development» (OECD).

За результатами аналізу результатів прогнозування, що представлені у спеціальній літературі можна стверджувати про наступне. Потягом останніх 50-ти років у більшості країн ОЕСД показники витрат на охорону здоров'я перевищувало темпи (%) економічного зростання країн. Зазначене випередження зростання витрат сприяло у кінцевому порядку покращанню результатів у сфері організації надання населенню медичної та фармацевтичної допомоги. При цьому, більшість фахівців схиляються до думки про недостатню фінансову більшість країн ОЕСД у питання охорони здоров'я за рахунок державних коштів або інших суспільних фондів. Прогнози щодо збільшення витрат на охорону здоров'я повинні дати країнам розуміння того факту, що як швидко та на кільки може зрости цей показник порівняно із параметрами, які характеризують загальне економічне зростанням, особливо на фоні змін у демографічних показниках розвитку суспільства. Доведено, що у довгостроковій перспективі видатки на охорону здоров'я будуть у значній мірі перевершувати показники зростання ВВП у всіх країнах ОЕСД. Зазначене твердження справедливе навіть за умов мінливого характеру зростання основних макроекономічних показників після фінансової кризи 2007-2008 рр..

За даними 2005-2015 рр. показник щорічного приросту (%) витрат на охорону здоров'я, в середньому, серед країн ОЕСД дорівнював значенню 3,00-3,4%, порівняно з показниками зростання ВВП на рівні 2,3-2,5%. У 2015–2030 рр. темпи (%) збільшення витрат на охорону здоров'я, що розраховані на душу населення прогнозуються у країнах ОЕСД, в середньому, на рівні 2,7% щорічно. Це можливе буде лише за умов, коли підвищення ВВП у країнах буде дорівнювати, у середньому, на рівні 2,1% на рік. Очікують, що значення середнього приросту (%) може становити до 2,2% за умов більш інтенсивного зростання ВВП та контролі відповідних витрат та сягнути 3,1% у разі послаблення розвитку зазначених тенденцій. Представлені сценарії розвитку подій відображають вплив різноманітних факторів, насамперед, це темпи (%)

соціально-економічного зростання, зміна продуктивності праці в суспільстві, вплив старіння населення, зміни у споживанні ЛП, втрата патентного захисту багатьох брендових високовартісних ліків тощо. При цьому у всіх країнах OECD відповідно до розроблених прогнозів видатки на охорону здоров'я випереджатимуть зростання ВВП у наступні 15-20 років. За даними аналізу спеціальної літератури встановлено, що витрати на охорону здоров'я на душу населення у 2015–2030 рр. збільшуватимуться на більше ніж 4,0% кожен рік у Словаччині, Туреччині та Кореї. В таких країнах, як Бельгія, Німеччина, Італія, Литва, Японія та Португалія зазначений показник буде збільшуватися менше ніж 2,0% на рік. У 20-ти із 36-ти країнах OECD фахівці прогнозують зростання зазначеного показника в межі $\pm 1,0\%$, порівняно з аналогічними показниками, характерними для 2000–2015 рр.. В таких країнах, як Ісландія, Угорщина, Мексика, Ізраїль, Португалія та Туреччина прогнозується збільшення витрат на душу населення більше ніж на 1,0%, порівняно з аналогічним показником, який спостерігався у 2000-2015 рр.. У цей період відмічалось уповільнення зростання витрат на охорону здоров'я після світової економічної кризи (2008-2009 рр.). При цьому, у таких країнах, як Литва, Корея, Чилі, Латвія та Естонія прогнозуються, що темпи (%) зростання будуть на 2,0% нижчі за аналогічний показник 2000–2015 рр.. У вищезазначених країнах упродовж 2000-2015рр. відмічали найвищі темпи (%) приросту витрат на охорону здоров'я на душу населення. В країнах OECD у разі розвитку базового сценарію розвитку подій в системі фармацевтичного забезпечення населення витрати на охорону здоров'я як частка ВВП у 2030 р. очікується до збільшення до 10,2% порівняно з показником 8,8% у 2015 р. При цьому, незначне зниження зазначеного макроекономічного показника очікується у Латвії, Угорщині та Литві. Зазначене пов'язано з прогнозованим зменшенням чисельності постійного населення протягом найближчих десятиліть у цих країнах. Крім цього, очікується, що більшість країн OECD відчують помірне збільшення витрат на охорону здоров'я, що представлено у перерахунках на частку ВВП. Виключенням із цього переліку країн є США (зростання на 3,0 та більше).

Наприкінці можна стверджувати, що структура витрат на різні послуги, які надаються у системі охорони здоров'я у багато в чому залежить від стану розвитку економіки та суспільства у державі в цілому. Так, ліки як правило, мають зіставну ціну у різних країнах світу, тоді як вартість медичних послуг значно залежить від рівня таких показників, як заробітна платня, вартість адміністративних послуг, суми амортизації тощо. Ще одним із важливим фактором у зазначеному ряду, що суттєво впливає на структуру відповідних витрат, є рівень організації надання населенню довготривалої медичної та фармацевтичної допомоги. Зазначена складова у розвинутих суспільствах є вираженою соціальною складовою державної політики. У соціально розвинутих країнах зазначений показник повинен складати не менше, ніж 25,0-28,0% видатків на охорону здоров'я в загалі. Всиляє надію та дозволяє формувати позитивне ставлення у суспільстві той факт, в останні роки основними драйверами збільшення видатків на охорону здоров'я були профілактика та організація надання довготривалої медичної й фармацевтичної допомоги.